

KÁDÁR IMRE
(1943 – 2018)

Kádár Imre, emeritus professzor, a Magyar Tudományos Akadémia Doktora, Gábor Dénes díjjal kitüntetett tudós, az agrokémia, a növénytaplálás, az agrár környezetvédelem területén nemzetközi szinten is maradandót alkotó kutató, életének 75. évében, 2018. március 1-én Budapesten elhunyt.

Kádár Imre 1943. július 29-én született a felvidéki Pereg községben. Egyetemi tanulmányait a Kijevi Agrártudományi Egyetem Talajtani és Agrokémiai Karán 1968-ban agronómusként végezte. Csaknem 50 esztendőn keresztül, 1968-tól az MTA Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézetében (2012-től: MTA Agrártudományi Kutatóközpont Talajtani és Agrokémiai Intézet) dolgozott. Kandidátusi értekezését „Összefüggések a talaj termékenysége és tápanyag-ellátása között” címmel 1980-ban, MTA Doktori értekezését „A növénytaplálás alapelvei és módszerei” címmel 1993-ban védte meg.

Kádár Imre évtizedeken keresztül volt tagja az Agrokémia és Talajtan, valamint a Növénytermelés folyóiratok Szerkesztőbizottságának.

Szakmai életútja, kimagasló tudományos és tudományos közéleti teljesítménye, munkáinak színvonala, kutatói / oktatói / iskolateremtő kvalitásai, hazai és nemzetközi ismertsége alapján méltán jeles képviselője volt tudományterületének.

Nem lehet nem személyes hangon, elfogultság nélkül visszaemlékezni Kádár Imrére, a Győrffy – Sarkadi agronómiai és agrokémiai iskola második nemzedékének meghatározó kutatójára, sokak mentorára, aspiránsvezetőjére.

Egy keményen végigdolgozott, részben nyugdíjas időszak után hirtelen ment el közülünk, pedig reméltük, hogy még játszhat unokáival.

Kétségtől Imre szakmai kreativitása volt a leggazdagabb az elmúlt néhány évtizedben. Nyomon követte a tudományterület fejlődését, az orosz, a német, az angol és az amerikai szakirodalmat anyanyelvi szinten olvasta. Tudományos teljesítménye példa mindnyájunk előtt. Amit alkotott, ki fogja állni az idő próbáját.

A szabadföldi kísérletezésnek szinte megszállottja volt. A kisparcellás kísérletekben Sarkadi Jánossal együtt vizsgálták a mintavételi módszerek pontosságát. Úttörő munkája az „Állókultúrák és szántóföldi növények mintavételi módszere”, melyet Elek Évával közösen dolgoztak ki.

1972-ben a P-trágyázás utóhatásának és az utóhatás időbeni változásának követésére állított be tartamkísérletet a nagyhőrcsöki, meszes csernozjom talajon.

Legismertebb az 1973-ban szintén Nagyhőrcsökön elkezdett N-P-K kísérlete, amelyben 25 szántóföldi növényfaj és a gyeperős táplálására dolgozott ki talaj- és növényvizsgálati határértékeket.

Mindenkit biztatott, hogy a kísérleteiben rejlő lehetőségeket használják ki. Együttműködésben vizsgálta az eltérő NPK tápláltságnak a talaj mikrobiológiai tevékenységére, a gyomosodásra, a növények betegség-ellenállóságára, a rovarkártévek elleni védekezésére és a termények minőségére gyakorolt hatását.

A káros mikroelemekkel végzett terheléses tartamkísérletébe több tucat hazai és külföldi kutató kapcsolódott be. Titokban néha megmosolyogtuk, mikor valamilyen rémisztően mérgező elem általunk jelentéktelennek tartott növénykultúrára gyakorolt hatásával foglalkozó cikket jelentett be, de amikor FAO megbízást kaptunk, hogy ezen elemek és a legkülönbözőbb növények kölcsönhatásával foglalkozó irodalmat gyűjtsük össze, kitűnt, hogy az anyag 80 százalékát Kádár Imre adatai tették ki. Jövőbelátó képességgel ismerte fel a kutatási célokat. Nehézfémek kísérlete világviszonylatban egyedülálló. Az *Environmental Chemistry* című ausztrál folyóirat táblázatban közli a kísérletből származó talaj-, ill. növényvizsgálati értékeket.

Az együttműködő partnereket a teljesség igénye nélkül sem egyszerű felsorolni: a Debreceni Egyetem, a Dohánykutató Intézet, a Szent István Egyetem, az MTA Növényvédelmi Kutatóintézet, a KÉKI, az Állatorvos-tudományi Egyetem. A határon túliak közül csak hármat említünk: az Újvidéki Egyetem, az Eszéki Egyetem és az University of Georgia (USA).

Kádár Imre tudománytörténeti munkásságával is maradandót alkotott. Magyar nyelven jelentette meg Albrecht Thaer (1809): "Az ésszerű mezőgazdaság alapjai. A trágyázástan."; Wilhelm Körte (1839): "Albrecht Thaer élete és munkássága orvosként és mezőgazdaként."; Justus von Liebig (1842): „A szerveskémia

alkalmazása az élettanban és a kórtanban.”; Heinrich Ditz (1867): "A magyar mezőgazdaság."; Emil Wolff (1872): „Gyakorlati trágyázástan.”; és Justus von Liebig (1876): "Kémia alkalmazása a mezőgazdaságban és a növényélettanban." c. könyveket. Kezdeményezője volt a Cserni Imre fordításában és gondozásában magyarul megjelent Théodore de Saussure, (1804): „A növények kémiai kutatása” c. könyv kiadásának is.

Céltudatos, az intézeti, és otthoni idejét a lehető legjobban kihasználó kutató volt. Legalább tízszer annyit dolgozott, és publikált, mint egy átlagos kutató. Üres íróasztal-fiókokat hagyott maga után, minden kísérleti eredményét publikálta.

Az MTMT 47 olyan könyvet sorol fel, amelyeknek szerzője, vagy amelyben társszerzőként szerepel. 24 könyve pdf formátumban, cd-s kiadásban 2017. végén jelent meg. Az Agrokémia és Talajtan-ban 165, a Növénytermelés-ben 140 szakcikke olvasható, e két hazai szakmai folyóirat történetében Kádár Imre tollából származik kimagaslóan a legtöbb tudományos közlemény.

Kádár Imre többször is hangoztatta, hogy ő a társadalmi hasznosságnak, mint legfőbb célnak, vagyis a Hungarikum kutatási területbe tartozó agrokémiai, agrár-környezetvédelmi kutatási eredmények igényes, magyar nyelvű publikálásának adott prioritást, a kis országok szakmai nyelvének kihalásával fenyegető impakt faktoros folyóiratokban közléssel szemben. A titokzatosan gyönyörű, és gyönyörűségeen titokzatos magyar nyelven való közlés után, a kutatások szintézisének nemzetközi folyóiratokban való közlését is nagyon fontosnak tartotta.

Kádár Imre tudománypolitikai tevékenysége szakmai munkásságával egyenértékűnek tekinthető. Ha kellett, tudományterülete képviselőjeként, a mindenkor rendszer ellenzékeként lépett fel. Kemény ember volt. Talán családjának nehéz sorsát, a Szlovákiából belső Somogyba kitelepítést, a földet a szövetkezetbe beadó, de a termelőszövetkezetbe be nem lépő apa makacsságát is éreztük rajta.

Bár tudományos teljesítménye indokolta volna, majd fél évszázados kiemelkedő, a maga nemében egyedülálló szakmai életpályája során az MTA részéről elismerésben nem részesült. Talán épp kritikus, bíráló szemlélete miatt.

Kádár Imre felmérhetetlenül gazdag szakmai örökségét tovább ápoljuk, emlékeit kegyelettel őrizzük. Élete munkája, emberi tartása, színes egyénisége, az agrokémia hazai történetének arany oldalaira íródtak.

Csathó Péter és Buzás István